

Marc Dullaert - Kinderombudsman
4 mei 2014

Geachte Dames en heren,

Morgen is het 69 jaar geleden dat Nederland werd bevrijd en vieren we, sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog op 5 mei bevrijdingsdag.

Vandaag op 4 mei herdenken wij degenen die door oorlogsgeweld en vervolging het leven hebben verloren.

Op dit moment herdenken wij, hier allen aanwezig in perscentrum Nieuwspoord, in het bijzonder de mensen die zich hebben ingezet voor de vrijheid van meningsuiting.

Wij gedenken hen met bewondering en verwondering, voor hen was het verlies van de waarden; Vrijheid, Recht en Waarheid onaanvaardbaar.

Voor het "vrije woord" hebben ze letterlijk hun leven gegeven.

Onvoorstelbaar lijkt dit nu anno 2014, hier, nu samen bijeen in het hart van de Nederlandse parlementaire democratie.

Het "vrije woord" kunnen we hier spreken zonder dat we daarvoor eerst moed voor hoeven te verzamelen; constitutioneel gewaarborgd en zonder vrees voor repressie of sanctie.

Vrijheid is zo kostbaar; vooral voor degenen die haar niet hadden of hebben. Daar moeten we ons blijvend bewust van zijn. Wij zijn het aan onze kinderen en kleinkinderen verplicht om dit verhaal te vertellen en vooral voor te leven.

Onze vrijheid betekent dus niet dat we met haar vrijblijvend om mogen gaan. De waarden vrijheid, recht en waarheid mogen niet verworden tot holle begrippen.

We moeten in onze parlementaire democratie steeds beslissingen en beleid weer bevragen. Waarom iets ethisch al dan niet goed is en doorvragen naar de onderliggende waarden en niet tot besluiten komen omdat ze technisch mogelijk zijn of omdat ze uitruil mogelijk maken.

In een technocratie verworden de duur bevochten waarden tot inwisselbare handelswaar, teneinde om tot een akkoord te komen. We zullen aan onze kinderen ook moeten voorleven dat “Vrijheid” ook haar grenzen kent en dat absolute vrijheid willekeur betekent.

Vrijheid moet geborgd worden in wetten zoals het internationale verdrag voor de rechten van het kind en in instituties zoals de Verenigde Naties en de Europese Unie. Maar ook door met respect met elkaar om te gaan, respect te hebben voor elkaars anders zijn en niet elkaar uit te sluiten op grond van afkomst, seksuele geaardheid, ras of religie.

Sinds Willem van Oranje “vrijheid van geweten”, tot een van zijn strijdpunten maakte, beschouwen wij onszelf als een tolerant volk. Ook al ging het niet van harte, in de 17^e eeuw leefden Calvinisten, Lutheranen, doopsgezinden, gereformeerden en binnenkomende gevluchte bevolkingsgroepen met en naast elkaar, samen legden zij de basis voor de Gouden Eeuw.

Ikzelf sta hier voor u, als kleinkind van vluchtelingen en als halve Duitser; mijn grootouders hadden de moed om in '33 tegen het Naziregime op te staan; zo brak mijn opa o.a. openlijk de verplichte hakenkruisvlaggen van zijn vrachtwagens af; ze moesten vluchten, alles achterlatend naar Nederland en twee zonen vonden de dood.

Mijn andere helft is Vlaams, Vlamingen waren welkom in Nederland in de 17^e eeuw, net zoals andere minderheden, zoals Portugese Joden en Hugonoten.

Zonder deze tolerantie, stond ik hier niet.

De waarden Vrijheid, Recht en Waarheid vragen dus niet alleen om het “insluiten” en respect hebben voor anderen, maar vraagt ook om de rijkdom te willen zien van Diversiteit.

En vraagt daarnaast ook om Solidariteit, niet alleen hier en nu maar ook naar de toekomst toe...

Alle besluiten en wetten van nu, hebben gevolgen naar de toekomst toe, implicaties voor volgende generaties en reiken verder dan een kabinetsperiode. Daartoe moeten we ook ruimte durven maken om naar de stemmen van de aankomende generatie, daadwerkelijk te willen luisteren en niet alleen uit lippendienst. Kinderen en jongeren in het verleden en heden hebben vaak blij gegeven van een sterk innerlijk moreel kompas. Anne Frank zou in onze tijd de Internationale Kindervredesprijs hebben gekregen, net als nu Malala uit Pakistan.;

Omdat ze ons een spiegel voorhouden en ons gidsen naar een betere samenleving. Dit vraagt van ons volwassenen om open te staan voor de mening van de nieuwe generatie, om vooruit te kijken om visie, hoe we de duur bevochten waarden willen borgen naar de toekomst toe, vooruitblikkend naar 2045, honderd jaar na de bevrijding.

Dit vraagt om inspraak en het proberen ruimte te maken, om stemmen van anderen te willen horen. Dit vraagt om zelfreflectie, waar ging het mis in de oorlogsjaren in de Nederlandse samenleving, waar gaat het nu mis anno 2014.

Zijn we nog steeds dat land waar “vrijheid van geweten en tolerantie hoog in het vaandel staan”?

We moeten ons dus zelf telkens weer durven te bevragen hoe de waarden van Willem van Oranje tot en met de waarden van de Parool, Vrij Nederland en Trouwjournalisten. Die hun leven gaven voor het “vrije woord”, blijvend vorm willen geven. We zijn het simpelweg verplicht aan hen die vielen voor fundamentele waarden, we zijn het verplicht aan de toekomstige generaties om deze kostbare erfenis te koesteren en te duiden naar de toekomst toe, we zijn het verplicht aan onszelf.

Moge wij het Vrije woord behoeden, moge wij het Vrije woord leven, Moge wij het Vrije Woord naar Waarheid uitspreken.

Dank u.